

Surovinová politika ČR

v kontextu evropské surovinové strategie

Raw Materials Initiative

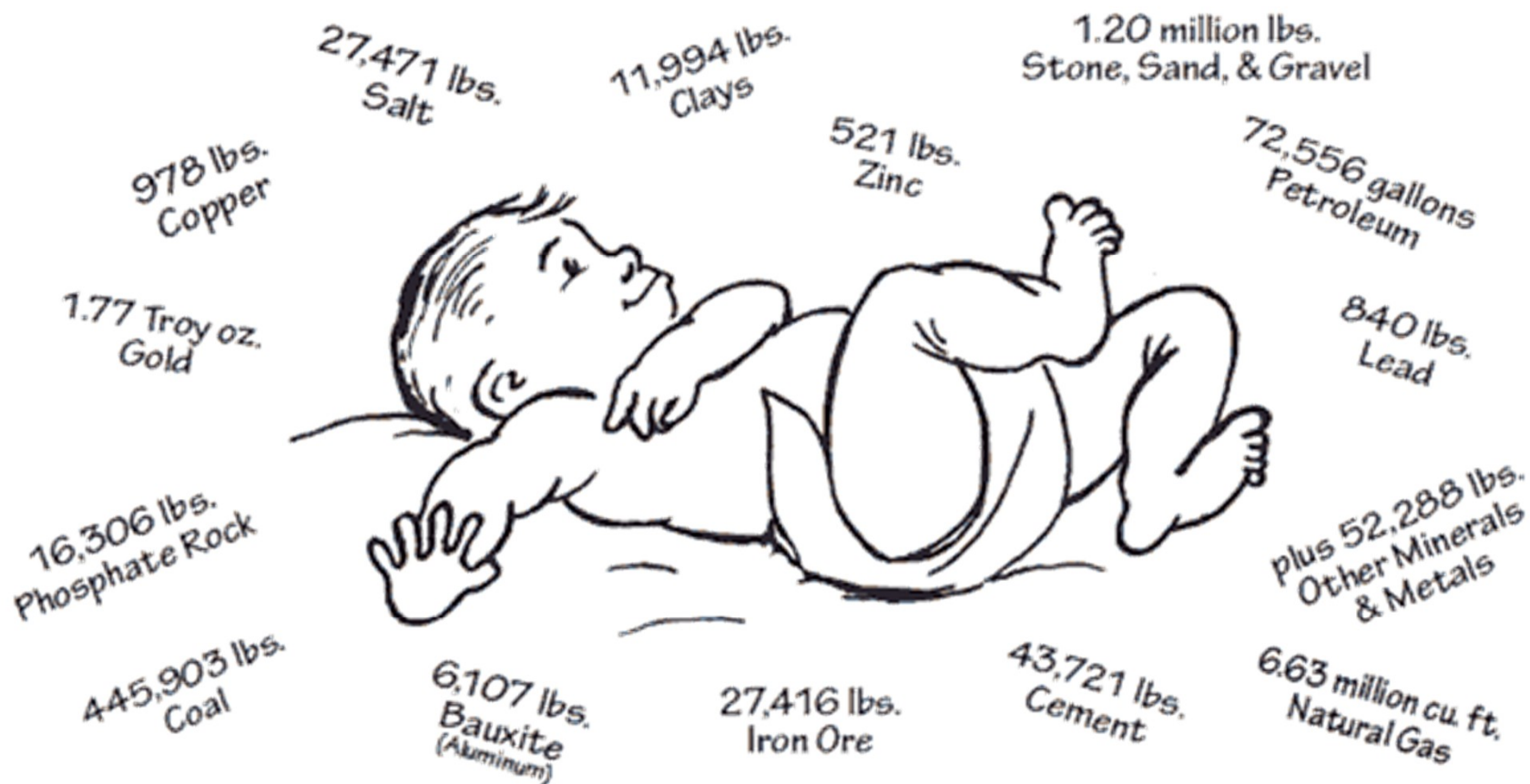
aneb

čím se zabývá státní surovinová politika a jak se
dotýká území Libereckého kraje

Mgr. Pavel Kavina, Ph.D.,
ředitel odboru surovinové politiky

Nerostné suroviny na území Libereckého kraje a jejich budoucí využití
Liberec, 12. prosince 2016

Every American Born Will Need...

3 million pounds of minerals, metals, and fuels in their lifetime

Změny na globálním trhu nerostných surovin I.

- Během velkého ekonomického růstu v letech 2002-2008 docházelo vlivem výrazného vzestupu životní úrovně v řadě někdejších rozvojových zemí k růstu výše spotřeby všech myslitelných komodit
- V návaznosti na to došlo k překlopení základních principů, které dosud platily v sektoru nerostných surovin (z mnoha zemí, které byly historicky typickými producenty a vývozci nerostných surovin se staly jejich spotřebitelé a někdy dokonce dovozci – např. Čína: železné rudy 2003, Indonésie: ropa 2005, Čína: černé uhlí 2007 aj.)
- Prudký vzestup spotřeby nejen celého spektra komodit (např. ropa, uhlí, neželezné kovy), ale také elektřiny
- Obecně se vrátilo do hry téma energetické a surovinové bezpečnosti
- Současná finanční a hospodářská krize tyto jevy a trendy může zpomalit či dočasně zastavit, ale rozhodně je neobrátí

Současná síla jednotlivých ekonomik

Evropský aspekt surovinové bezpečnosti

- Evropa má jako kontinent z hlediska nerostných surovin a možností jak posilovat svoji surovinovou a energetickou bezpečnost dvě specifika
- A) mnohasetletou historii těžby a využívání nerostných surovin (= řada bohatých zdrojů již byla v minulosti využita)
- B) Mnoho evropských zemí v 70., 80. a 90. letech upřednostňovalo dovoz surovin z neevropských teritorií nad využíváním vlastních zdrojů s odkazem na prioritu ochrany ŽP (nefunguje; problém se nejmenuje těžba, ale spotřeba; suroviny je třeba stejně někde vydobýt, často pro ŽP horšími technologiemi než by tomu bylo v Evropě; vzniká i další zátěž ŽP přepravou obrovských objemů hmoty)
- Výsledkem je fakt, že Evropa jako kontinent je sice významný hráč na straně spotřeby, ale zcela zanedbatelný hráč na straně produkce
- Nové trendy se rodí mimo Evropu, je třeba je pečlivě sledovat a analyzovat, protože nás zásadně ovlivňují – typicky např. americký fenomén shale gas

Verheugenova iniciativa – relevantní reakce EU

- v listopadu 2008 zveřejnil viceprezident EK Gunter Verheugen progresivní dokument Raw Materials Initiative
- tři pilíře
- vyšší využívání domácích nerostných zdrojů (včetně jejich důkladné revize a podpory ambiciózních projektů EU, např. nového geologického průzkumu moderními metodami až do hloubky 4 km)
- zahájení evropské „surovinové diplomacie“ – budování vzájemně výhodných vztahů se zeměmi, které disponují širokým surovinovým potenciálem (oddělení politické a ekonomické diplomacie, využití projektů rozvojové spolupráce, diverzifikace českého ZO)
- podpora materiálově úsporných technologií
- 14 /20 superkritických komodit EU

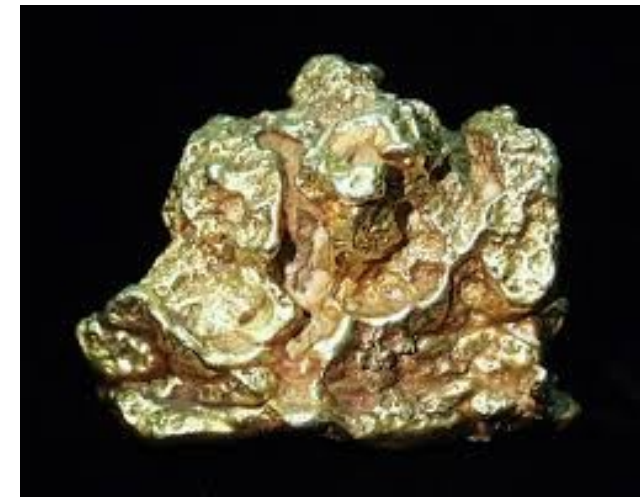

Domácí aspekt surovinové bezpečnosti

- ČR patří spolu s Polskem, Řeckem, Španělskem, Portugalskem, Finskem a Švédskem mezi ty členské státy EU, kde má dosud těžební průmysl relativně dobré postavení, díky čemuž jsou tyto země, alespoň v některých komoditách částečně či zcela soběstačné
- V ČR je těženo ve významném množství: hnědé uhlí, černé uhlí, kaolíny, bentonity, živcové suroviny, vápence, sklářské a slévárenské písky, stavební kámen, štěrkopísky, cihlářské hlíny, některé druhy jílu, dekorační kámen
- V menších objemech jsou získávány: diatomit, ropa, zemní plyn
- Vůbec nejsou těženy rudy, tj. kovy v celém spektru, řada nerudných surovin, suroviny pro výrobu minerálních hnojiv

Hlavní cíle aktualizované surovinové politiky

- ❖ Vytvářet podmínky k zajištění potřeb ČR nerostnými surovinami
- ❖ Zaměřit se na nové moderní high tech suroviny
- ❖ Posilovat surovinovou bezpečnost státu
- ❖ V maximální možné míře, avšak efektivně, využívat domácí zdroje nerostných surovin
- ❖ Zajistit důslednou ochranu netěžených ložisek vyhrazených nerostů
- ❖ Vytvářet podmínky pro úspěšnou realizaci ekonomické diplomacie v oblasti nerostných surovin
- ❖ Podporovat materiálově úsporné technologie, např. chytré recyklace
- ❖ Návazná aktualizace regionálních SP – příkladný přístup Libereckého kraje

Strategické kovy

- Speciální „moderní“ nerostné komodity
- Použití v nejvyspělejších technologiích – výroba počítačů, mobilních telefonů, LCD obrazovek, přenosné elektroniky, permanentní magnety, nanotechnologie, vojenský či kosmický průmysl
- Dříve o ně nebyl zájem nebo byly dokonce považovány za nežádoucí příměs „klasických“ surovin
- Mají zpravidla obrovskou přidanou hodnotu
- Projekty geologického průzkumu realizované v 60., 70. a 80. letech se na ně nezaměřovaly
- Výsledkem je stav, že státní správa nemá relevantní informace o domácím potenciálu v tomto vysoce perspektivním odvětví

Nerudní suroviny

- ČR má velmi solidní potenciál nerudních surovin (kaolíny, živce, některé druhy jílu, křemenné písky, vysokoprocenní vápence) i stavebních surovin.
- Na těchto surovinách je založena někdejší sláva českého průmyslu (porcelán, sklářství) i fakt, že jsou dodnes české země průmyslovým regionem.
- Na některých těžených ložiskách jsou disponibilní zásoby postupně dotěžovány a tyto lokality je třeba průběžně nahrazovat ložisky novými.

Stavební suroviny

- V letech ekonomického vzestupu docházelo k výraznému růstu poptávky po stavebních surovinách
- Výstavba dopravní infrastruktury – dálnice, obchvaty měst a obcí, železniční koridory
- Provazba surovinové politiky na dopravní strategii
- Výhodnost využívání zdrojů stavebních surovin v blízkosti budovaných staveb (synergie ekonomického a environmentálního aspektu)

Uran – návrh dalšího postupu

- Maximální možné prodloužení životnosti ekonomicky využitelných zásob na těženém ložisku Rožná (k ukončení těžby by mělo dojít v roce 2017).
- Pokusit se vytipovat nejvhodnější náhradní lokalitu (mimo oblast severočeské křídy, tj. neuvažuje se o technologii kyselého loužení in situ), zpracovat pro ni předběžnou studii proveditelnosti, studii ekonomické vytěžitelnosti a hodnocení dopadů na životní prostředí a zvážit účelnost provedení geologického průzkumu takto vybraného ložiska.
- Získaný časový prostor (cca 25 až 30 let) využít pro **vědecký výzkum** báňských a úpravárenských technologií, které by umožnily v budoucnu využít neopominutelné zásoby uranové rudy v oblasti severočeské křídy způsobem, který by nepoškodil životní prostředí, s cílem získat vědecky podloženou odpověď na otázku, zda budou tyto zásoby v budoucnu vůbec využitelné či nikoliv.

Surovinová diplomacie

- Jméno české / československé geologie má stále velmi dobrý zvuk v mnoha zemích světa
- Čeští / českoslovenští geologové našli v řadě zemí ložiska mimořádných kvalit
- Možnost na tuto tradici navázat
- Vývoz žádaného know-how
- Podpora diverzifikace českého zahraničního obchodu
- Při dobře nastaveném systému podpory lze očekávat multiplikační efekt – vytváření navazujících obchodních příležitostí pro české firmy (mapování, geologické práce, dodávky dobývací techniky, zpracovatelských technologií)

Stav přijetí aktualizované surovinové politiky

- prosinec 2015 finalizace textu po vypořádání meziresortního připomínkového řízení a projednání v Radě vlády pro energetickou a surovinovou strategii
- únor 2016 projednání vládou, uložení zpracovat posouzení SEA
- léto/podzim 2016 zjišťovací řízení, shromáždění připomínek, jejich vypořádání
- prosinec 2016 představení české SURPOL Evropské komisi
- leden 2017 veřejné projednání
- jaro 2017 předložení vládě, vč. posudku SEA